

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Participatie- en communicatieplan kernenergie

Deel II

Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele

Opgesteld door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

d.d. 31-05-2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding en leeswijzer	3
2	Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele	4
2.1	Beschrijving project	4
2.2	Overzicht M.e.r.-procedure ten behoeve van de wetswijziging	4
2.3	Participatie, wettelijke inspraak en communicatie bij concept NRD wetswijziging Kernenergiewet	6
2.3.1	Participatie- en communicatie afgelopen periode	6
2.3.2	Verdere participatie- en communicatie	6
2.3.3	Wettelijke inspraak door middel van een zienswijzeprocedure	7

1 Inleiding en leeswijzer

Op weg naar een klimaatneutraal Nederland in uiterlijk 2050 heeft het kabinet de ambitie om de productie van elektriciteit in Nederland uiterlijk in 2035 CO₂-neutraal te maken. Kernenergie kan aan deze ambitie bijdragen. In het coalitieakkoord heeft het kabinet daarom afgesproken:

- om in te zetten op de voorbereiding van de bouw van twee nieuwe kerncentrales in Nederland (nieuwbouw);
- de kerncentrale die in Borssele staat langer dan tot 2033 open te houden, met oog op de veiligheid (bedrijfsduurverlenging);
- te zorgen voor een veilige, permanente opslag van kernafval (actualisatie van het Nationaal Programma Radioactief Afval (NPRA)).

Bij al deze ontwikkelingen op het gebied van kernenergie is betrokkenheid van inwoners, stakeholders en andere betrokkenen erg belangrijk. Daarom heeft het Rijk dit participatie- en communicatieplan opgesteld. Dit plan is opgesteld vanuit de gedachte dat het kernenergievraagstuk maatschappelijke gezien één geheel is. Daarom is er ook één overkoepelend participatie- en communicatieplan opgesteld (zie deel I). Echter heeft elk van de drie besluitvormingstrajecten een eigen tijdlijn en een eigen besluitvormingsprocedure. Daarom wordt in deel II van dit plan ieder traject verder in detail uitgewerkt. De drie verschillende trajecten zijn: de nieuwbouw, de bedrijfsduurverlening en de actualisatie van het NPRA. Er wordt in het plan steeds onderscheid gemaakt tussen participatie, communicatie en wettelijke inspraak.

Het participatie- en communicatieplan is een levend document. Door de reacties op dit plan en tijdens de uitvoering daarvan kan duidelijk worden dat de aanpak of strategie bijgesteld moet worden. Bijvoorbeeld omdat het beter aansluit bij de wensen en behoeften van stakeholders, inwoners en andere belanghebbenden. Het plan betreft de korte maar zeker ook de langere termijn. De invulling zal concreter zijn op korte termijn. In de loop van de tijd zullen de vervolgstappen ook concreter ingevuld worden. Op dit moment wordt in deel II ingegaan op de bedrijfsduurverlening en wordt nog gewerkt aan de uitwerking van de overige trajecten.

Het kan zijn dat niet alle middelen die in deel I van het participatie- en communicatieplan worden aangegeven, in dit deel terugkomen. Dat heeft te maken met het tijdsplan van of met het specifieke traject. Sommige middelen worden pas later ingezet of ingezet in één van de andere trajecten.

2 Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele

2.1 Beschrijving project

De kerncentrale in Borssele mag volgens de Kernenergiewet na 2033 geen kernenergie meer opwekken. In het coalitieakkoord staat de ambitie om de kerncentrale ook na 2033 nog energie op te laten wekken. Dit project heet de 'bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele'. Om de bedrijfsduurverlenging mogelijk te maken is een wetswijziging van de Kernenergiewet nodig. In 2022 heeft de minister voor Klimaat en Energie laten weten dat hiervoor een (milieueffectrapportage) procedure zal worden doorlopen om de milieueffecten van deze wetswijziging in beeld te brengen. Vervolgens zal de exploitant van de kerncentrale een vergunningsaanvraag moeten indienen bij de onafhankelijke toezichthouder de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). De ANVS zal deze aanvragen beoordelen en besluiten of de kerncentrale ook na 2033 veilig energie kan opwekken.

Om de bedrijfsduurverlenging mogelijk te maken zijn in volgorde de volgende stappen nodig:

1. Voorbereiden besluitvorming

De minister voor Klimaat en Energie en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) hebben in een *Letter of Intent* met de Elektrische Productie Maatschappij Zuid-Nederland (exploitant huidige centrale, hierna EPZ) en de aandeelhouders van de huidige kerncentrale, afgesproken om met elkaar te verkennen hoe een nieuw convenant eruit kan komen te zien voor de bedrijfsduurverlenging. Deze *Letter of Intent* is op 9 december door de minister voor Klimaat en Energie gestuurd aan de Tweede Kamer, als bijlage van de brief aan de Tweede Kamer¹.

2. M.e.r.-procedure ten behoeve van de wetswijziging

Ten behoeve van de besluitvorming over de wetswijziging wordt een m.e.r.-procedure doorlopen om mogelijke milieueffecten van de wetswijziging in kaart te brengen. Deze documenten horen bij deze stap. De bijgevoegde concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is onderdeel van deze m.e.r.-procedure. In de concept NRD wordt opgeschreven wat er onderzocht moet worden in de m.e.r.. U kunt op deze stap met de Rijksoverheid meedenken. In een zienswijze kunt u uw visie of opvatting formeel met de Rijksoverheid delen. Verderop in dit plan leest u hoe u een zienswijze kunt indienen.

Meer algemene toelichting over de m.e.r.-procedure, de NRD en een zienswijze procedure vindt u verderop in dit document en op de website www.platformparticipatie.nl

3. Wetswijziging Kernenergiewet

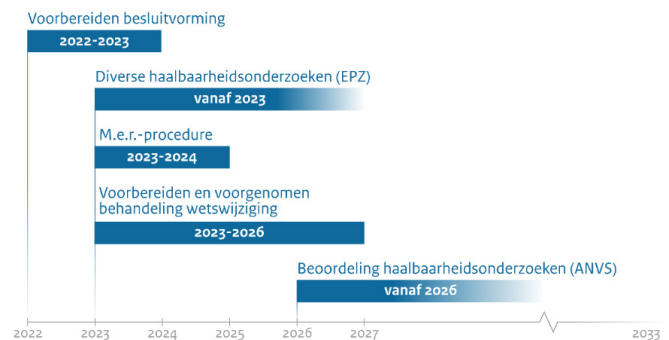
De wetswijziging van de Kernenergiewet wordt voorbereid en samen met het milieueffectrapport (MER) ter inzage gelegd. U kunt dan opnieuw een zienswijze indienen. Naar verwachting zal dat in de tweede kwartaal van 2024 plaatsvinden. Daarna wordt de wetswijziging ingediend voor behandeling in de Tweede- en Eerste Kamer.

4. Diverse haalbaarheidsonderzoeken (EPZ)

EPZ, de huidige exploitant van de Kerncentrale Borssele voert verschillende haalbaarheidsonderzoeken uit over de technische mogelijkheden om de centrale veilig langer open te houden.

5. Beoordeling vergunningaanvraag (ANVS)

Nadat de Kernenergiewet is gewijzigd, kan EPZ een nieuwe vergunning aanvragen bij de ANVS. Het is de verwachting dat bij een nieuw vergunningbesluit een tweede meer gedetailleerde m.e.r. nodig gaat zijn die de aanvullende milieu informatie in beeld zal brengen.

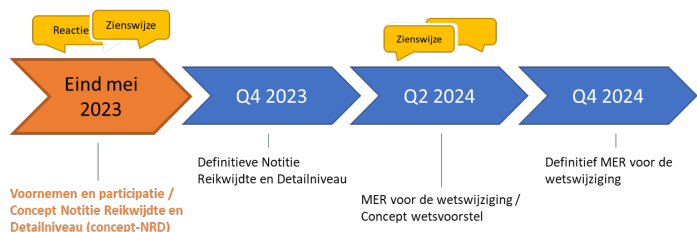

2.2 Overzicht M.e.r.-procedure ten behoeve van de wetswijziging

Om de bedrijfsduurverlenging van de Kerncentrale Borssele mogelijk te maken moet de Kernenergiewet gewijzigd worden.

¹ Kamerbrief van 9 december 2022 met uitwerking afspraken in coalitieakkoord over kernenergie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstuk-ken/2022/12/09/kamerbrief-met-uitwerking-afspraken-in-coalitieakkoord-over-kernenergie>

Voor deze wetswijziging wordt een m.e.r.-procedure doorlopen, waarin de mogelijke milieueffecten van de beoogde wetswijziging onderzocht worden. Zo kan de overheid de milieueffecten meewegen bij haar besluit over de wetswijziging van de Kernenergiewet. De stappen van deze m.e.r.-procedure worden weergegeven in de figuur hieronder:

Huidige stap in m.e.r.-procedure

Op dit moment wordt de eerste formele stap gezet voor de m.e.r.-procedure, namelijk de ter inzage legging van de concept NRD. Op 31 mei tot 11 juli liggen de volgende documenten ter inzage:

- het Voornemen van het project,
- de concept NRD,
- en dit participatie- en communicatieplan.

GEDURENDE DEZE ZES WEKEN KAN OP DE CONCEPT NRD EEN ZIENSWIJZE WORDEN INGEDIEND. Daarnaast is het mogelijk om te reageren op het voornemen en dit participatieplan. Verderop in dit document leest u hoe u een zienswijze kan indienen. In de concept NRD worden de volgende zaken toegelicht:

- Wat de aanleiding is van het project;
- Welke milieueffecten zullen worden onderzocht, en
- Welke alternatieven er zullen worden vergeleken.

Daarnaast wordt aan betrokken andere (internationale) overheden en de Commissie voor de milieueffectrapportage advies gevraagd over de inhoud van de notitie (concept NRD).

Wat gebeurt er met een ingediende zienswijze?

Alle ingediende zienswijzen worden door het ministerie van IenW als bevoegd gezag, gelezen en beoordeeld. Het kan zijn dat uw zienswijze leidt tot wijzigingen in de definitieve NRD. Het kan ook zijn dat u zienswijze niet tot aanpassing leidt. In dat geval onderbouwen we waarom niet.

Algemeen uitgangspunt is dat er alleen inhoudelijk wordt gereageerd op zienswijzen die van toepassing zijn op dit project, namelijk de wetswijziging van de Kernenergiewet ten behoeve van de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele. Indien er ook zienswijzen worden ingediend die betrekking hebben op andere trajecten, zoals de nieuwbouw van twee kerncentrales of hoogspanningsprojecten in de regio Zeeland, zullen wij hier niet inhoudelijk op reageren. Zo mogelijk zullen wij die indieners zo op de juiste plek wijzen om de zienswijze in te dienen.

Op basis van de ontvangen zienswijzen in de inspraakprocedure, de zienswijzen en adviezen van diverse andere overheden en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zal het ministerie van IenW een reactienota opstellen. In deze nota geeft het ministerie een reactie op alle ontvangen reacties en adviezen. De reactienota wordt samen met de definitieve NRD naar verwachting eind 2023 op de website www.overkernenergie.nl gepubliceerd. Indieners van een reactie worden hierover geïnformeerd.

Volgende stappen in de m.e.r.-procedure

Deze concept NRD ligt nu, samen met dit participatieplan ter inzage. Eenieder kan een zienswijze hierop indienen (zie kader hierboven). Nadat alle zienswijzen zijn beoordeeld en eventueel verwerkt wordt de concept NRD definitief vastgesteld door het ministerie van IenW.

Als de NRD definitief is vastgesteld, zal het milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Het MER beschrijft de milieueffecten van de beoogde wetswijziging en vergelijkt die met een aantal alternatieven. Daarnaast wordt een ontwerp wetswijziging van de Kernenergiewet voorbereid. Vervolgens zal de ontwerp-wetswijziging tezamen met het MER ter inzage worden gelegd. Hierop kunnen opnieuw zienswijzen worden ingediend. Ook de wettelijke adviseurs en de commissie voor de m.e.r. zullen gevraagd worden een advies uit te brengen over het MER. Volgens de huidige planning zal dit de eerste helft van 2024 plaatsvinden. Mogelijk leiden de zienswijzen en adviezen nog tot een aanvulling van het MER. Vervolgens kan de wetswijziging worden afgerond en ingediend voor parlementaire behandeling.

Bij iedere stap wordt dit participatie- en communicatieplan bijgewerkt en opnieuw ter inzage gelegd. Zodoende is dit document altijd in ontwikkeling.

2.3 Participatie, wettelijke inspraak en communicatie bij concept NRD wetswijziging Kernenergiewet

In de procedure voor de wetswijziging en de bedrijfsduurverlenging wordt en is de omgeving op verschillende manieren en momenten betrokken. Voorafgaand aan deze formele stap in de procedure, de publicatie van de concept NRD, heeft participatie plaatsgevonden met de omgeving. Dat wordt hieronder toegelicht. Met de publicatie van de concept NRD krijgt iedereen de gelegenheid om een formele zienswijze in te dienen. Zowel gedurende de participatie als de zienswijzeprocedure wordt de omgeving geïnformeerd over de te doorlopen procedure voor de bedrijfsduurverlenging en kernenergie in zijn algemeenheid. Hieronder wordt toegelicht welke partijen zijn betrokken bij het opstellen van de concept NRD en welke participatie en communicatie op dit moment verder voorzien is in dit traject.

2.3.1 Participatie- en communicatie afgelopen periode

Om te zorgen dat belangrijke partijen goed geïnformeerd zijn en betrokken zijn bij de eerste stap in de procedure voor de wetswijziging heeft de initiatiefnemer van de wetswijziging participatie georganiseerd. Dit is gebeurd met partijen met een verantwoordelijkheid, zoals overheden en met maatschappelijke partijen en bewoners, zoals informatiebijeenkomsten en gesprekken met onder andere de dorpsraad van Borsele.

Opstellen concept NRD

De concept NRD is opgesteld door een extern adviesbureau, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZK). Tijdens deze periode heeft er afstemming plaatsgevonden met:

- Het ministerie van IenW als bevoegd gezag;
- De ANVS als toezichthouder;
- EPZ, de huidige exploitant van de kerncentrale.

Een conceptversie van het document is gedeeld in een ambtelijk en directeurenoverleg. Hierin waren de volgende partijen vertegenwoordigd:

- Gemeente Borsele
- Provincie Zeeland
- Rijkswaterstaat
- Waterschap Scheldestromen
- Veiligheidsregio Zeeland

Bovengenoemde partijen zijn voorafgaand aan de publicatie van de concept NRD in de gelegenheid gesteld om te reageren op de concept NRD. De opbrengsten uit deze overleggen zijn verwerkt in de concept NRD.

Gesprekken en bijeenkomsten

Naast het opstellen van het document, heeft er in de periode van november 2022 t/m mei 2023 ook een aantal gesprekken en bijeenkomsten plaatsgevonden op het gebied van kernenergie. Dit betreft niet alleen de bedrijfsduurverlenging van de Kerncentrale Borssele, maar ook op de andere trajecten (met name de eventuele

nieuwbouw van twee kerncentrales). Dit betreft de volgende (kennismakings)gesprekken/informatiebijeenkomsten:

- Nationale stakeholderbijeenkomsten met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en bestuurlijke partijen
- Dorpsraden Borsele
- Borsele tot de kern
- Vertegenwoordigers van jongerenorganisaties
- Impuls Zeeland
- Gemeenteraad Borsele
- Een algemeen webinar over kernenergie en de ontwikkelingen. Deze is terug te vinden op: www.overkernenergie.nl
- Informatieavonden in Zeeland op 10, 15 en 16 mei.

Deze lijst is niet uitputtend maar geeft een indruk van de gesprekken die plaats hebben gevonden.

2.3.2 Verdere participatie- en communicatie

Via onderstaande communicatiemiddelen, houden we u ook op de hoogte van de voortgang van het project en de procedures.

Uw opmerkingen, vragen en suggesties naar aanleiding van onze informatie en ook over onze manier van communiceren zijn altijd van harte welkom.

Website

Het project heeft twee websites:

- www.overkernenergie.nl. Op deze website staat algemene informatie over kernenergie, de voorgenomen ontwikkelingen en het participatieproces.
- www.platformparticipatie.nl. Hier staat informatie over de procedure en de besluitvorming. U vindt hier ook documenten, zoals de (concept) NRD, (t.z.t.) het MER en de participatie- en communicatieplannen.

Aankondigingen

De verschillende stappen en evenementen in dit traject (zoals informatieavonden en de webinar) worden aangekondigd via (online) advertenties in nationale en/of regionale dagbladen. Ook worden advertenties geplaatst in huis-aan-huis bladen. Specifiek om jongeren te bereiken wordt ingezet op online advertenties, onder andere via sociale media.

Webinar

Er wordt een webinar georganiseerd waarin meer informatie wordt gegeven over kernenergie in het algemeen, over de procedure voor de wetswijziging voor de bedrijfsduurverlenging en de belangrijkste onderdelen van de concept NRD. Dit is bedoeld om jongeren te bereiken en ook om mensen de gelegenheid geven zo laagdrempelig (zonder reistijd) deel te kunnen laten nemen aan een (digitale) bijeenkomst live of op een moment dat het voor hen uitkomt (terugkijken). Het webinar wordt uitgezonden op 31 mei en 11 juli en is te bereiken via www.overkernenergie.nl.

[Informatiebijeenkomsten](#)

Tijdens de inspraakprocedure worden informatiebijeenkomsten georganiseerd met medewerkers van de ministeries van EZK en IenW. Doel van deze informatiebijeenkomsten is om iedereen die dat wil van informatie te voorzien om effectief een zienswijze te kunnen indienen. Dit betreft twee avonden in:

- Gemeente Borsele
- Utrecht

Tijdens deze bijeenkomsten is gelegenheid om in gesprek te gaan met ambtenaren om zo voldoende informatie te hebben om te reageren in de inspraakprocedure. Tijdens deze informatiebijeenkomsten is het ook mogelijk om ter plekke een zienswijze in te dienen.

[Contacten in de regio](#)

Het is belangrijk dat de medewerkers van het project zichtbaar zijn in de regio Borsele. Dit geven we vorm door gesprekken te voeren en presentaties te geven over de voortgang van het project of over specifieke onderwerpen. Indien u het gevoel heeft dat er nog een belangrijke partij is met wie dit soort gesprekken gevoerd moeten worden, dan vernemen we dat graag in een zienswijze.

Voor het proces rondom de bedrijfsduurverlenging maken we volop gebruik van de contacten met de omgeving die er al zijn. Dit vullen we aan met contacten die inmiddels bekend zijn. Tegelijkertijd blijven we alert op het signaleren van partijen die we nog niet kennen. Dat geldt ook voor nieuwe ontwikkelingen en voortschrijdende inzichten. Wanneer u denkt dat we u, of uw organisatie, (nieuwe) ontwikkelingen en/of relevante gebiedsinformatie nog niet kennen, laat het ons dan weten. We nodigen u graag uit om dit aan te geven in een zienswijze.

[2.3.3 Wettelijke inspraak door middel van een zienswijzeprocedure](#)

Met de opbrengsten uit de participatie heeft de initiatiefnemer, in dit geval het ministerie van EZK, de concept NRD opgesteld. Tijdens de wettelijke inspraak krijgt iedereen de gelegenheid om formeel te reageren op de concept NRD en het participatie- en communicatieplan, door middel van het indienen van een zienswijze. Deze reacties worden vervolgens beoordeeld en verwerkt door het bevoegd gezag, in dit geval het ministerie van IenW. Het ministerie van IenW reageert naar alle indieners van zienswijze via een zogenaamde reactienota. Hierin wordt vermeld wat er met iedere zienswijze is gebeurd.

[Indienen zienswijze](#)

Van woensdag 31 mei tot 11 juli 2023 kan iedereen reageren op de concept NRD en op dit participatie- en communicatieplan. Reageren kan via www.platformparticipatie.nl, per post, telefonisch en mondeling tijdens de georganiseerde bijeenkomsten. Naar verwachting wordt uiterlijk eind 2023 reactie gegeven op de zienswijzen en de NRD definitief vastgesteld.

De concept NRD bevat veel technisch informatie. Daarom hebben we een publieksvriendelijke versie van de concept NRD gemaakt. De

publieksvriendelijke versie kan u helpen om de concept NRD te lezen, maar maakt op zichzelf geen onderdeel uit van de zienswijzenprocedure. Zienswijze die specifiek op deze publieksvriendelijke versie toezien zullen dus niet in behandeling worden genomen. Deze publieksvriendelijke versie vindt u op de website www.platformparticipatie.nl.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Mei 2023 | Publicatie-nr. 0523-081